

КОСТЮМ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

План:

- ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕПОХИ.
РОЗКВІТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА.
- ГУМАНІЗМ - НОВЕ ВИСТАВУ Про всебічного розвитку людини.
Естетичний ідеал краси.
- ТКАНИНИ, КОЛІРНА ГАМА.
- Чоловічий костюм.
- Жіночий костюм.

Епоху Відродження характеризують інтересом до людини, любов'ю до природи, жага до знань, відкриттів (кругосвітні подорожі Магеллана і Колумба, відкриття Америки), розквіт природничих наук, мистецтва, літератури, формування і розвиток реалізму - нового художнього методу в мистецтві.

Реалізм епохи Відродження мав багато спільних рис з античним реалізмом. Це ясні спокійні форми, гармонійні пропорції, чіткі членування цілого на частини, органічні співвідношення декоративної та конструктивної системи, бездоганне відчуття міри. Однак мистецтво Ренесансу сформувалося на новому, більш складному етапі розвитку людського суспільства і було новим мистецтвом свого часу, який відображав, насамперед, віру в людський розум.

Основним стрижнем культури і мистецтва епохи Відродження є гуманізм - нове уявлення про людину як про вільну, всебічно розвинутому суті, здатний до безмежного прогресу. Тоді не було майже жодної великої людини, яка не вчинила би далеких подорожей, не говорила би на чотирьох або п'яти мовах, не відзначалася б у кількох галузях творчості.

Виступаючи проти аскетизму середньовічної моралі, італійська естетика епохи Відродження не протиставляє тіло духу, а висуває ідею їх єдності.

Складна натура, в якій глибина і значущість духовної краси гармонійно поєднуються з фізичної, - такий ідеал епохи.

Краса вважається таким же благом, як здоров'я і сила. Її основні ознаки та значення докладно розбираються в трактатах італійських гуманістів - філософів і художників Лоренцо Біллі, Луки Пачолі, Аньоло Фіренцуола та ін Теорію прекрасних пропорцій людського тіла, його пластику, колорит, форму вивчають та оспівують в своєму мистецтві Леонардо да Вінчі, Тіціан, Дюрер і багато хто інші великі художники епохи.

У виробництві тканин, так само як в інших галузях ремісничого виробництва і прикладного мистецтва Європи, спостерігається потужний підйом. Центром розвитку ремесел була Італія. У розвинених містах Італії - Генуї, Мілані, Флоренції, Венеції - широко розвивається шовкове ткацтво, виготовлення набивних тканин.

По фактурі, щільності і зовнішньому вигляду італійські шовкові тканини були надзвичайно різноманітні. Особливо ефектні були італійські алтабас і оксамити. На алтабас золотом по золотому фону або сріблом по срібному ткали візерунок. Його контури підкреслювали кольоровим атласним або оксамитовим кантом. На золотому або срібному фоні Аксамитов складний петельчатий візерунок з різновисоких рівнем петель грав світлотіньовими відблисками.

В орнаменті переважали стилізовані форми ананаса, тюльпана, виноградної лози, аканта на тлі рослинних завитків і візерунків. Особливим успіхом користувалися гранатовий узор і «павині пір'я» (рис. 1). Крім квіткових візерунків, на тканинах зображувалися фігури тварин, птахів. Колірна гамма тканин італійського Відродження відрізнялася яскравістю колориту, барвистістю, насиченістю, кольорними контрастами. Улюбленими кольорами були холодний червоний, синьо-блакитний, Смарагдовий-зелений, золотистий. Для траурних костюмів використовували не чорний, а коричневий фіолетовий, темно-малиновий кольори.

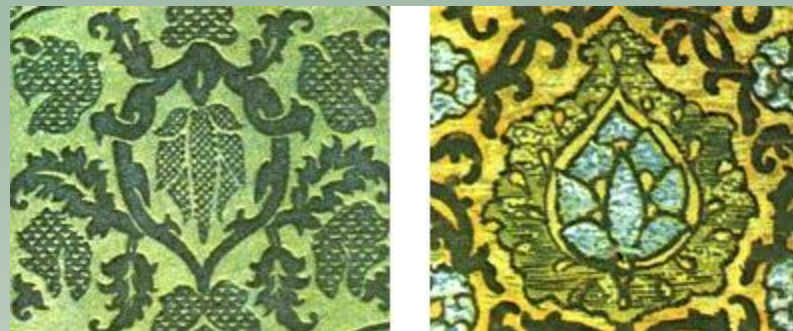

Рис.1

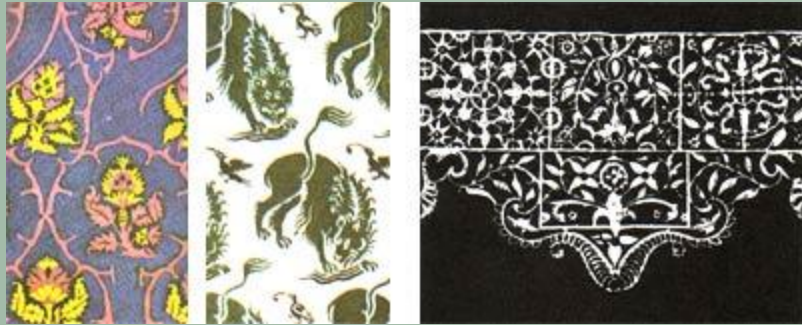

Рис.2

З XV-XVI ст. в Італії, Франції, а потім і в інших європейських країнах для верхнього одягу перестають застосовувати лляні тканини, замінюючи їх парчею, оксамитом, щільним шовком. Льон стає незамінним матеріалом у виготовленні нижніх шат, проте його матова або блискуча фактура, білизна продовжують відігравати велику декоративну роль у костюмі (спочатку нижні льняні шати проглядалися в вирізі пройм, горловини, застібці-шнурівці, а потім в декоративних розрізах верхнього одягу). З XV в. в Європі з'являється мереживо, яким обшивали краю сорочки, низ рукавів. Ранні венеціанські мережива були шиті, типу гіпюру, без тюлевих фону, з бавовни білого і кремового кольору. Потім з'являються в'язані мережива, чорні, золоті, срібні у вигляді краю, що складається з маленьких петельок, комбінації яких давали складні геометричні візерунки (рис. 2). Малюнки для виготовлення шитих і плетених мережив починають видаватися в спеціальних збірниках в Італії та інших країнах Європи.

Тканини виготовлялися і в інших європейських країнах: Нідерландах, Німеччині, Іспанії, Франції. Великими центрами ткацтва були нідерландські міста Брюгге, Утрехт, які славилися набивними лляними тканинами та тисненими оксамит. Крім тканого візерунка і набивання в прикрасі оксамитових і шовкових тканин широко застосовувалася вишивка малюнків у вигляді золотих листочків, кілець, гуртків з рельєфним зображенням левів, драконів, птахів, вишивка перлами і дорогоцінними каменями. Маса костюма, розшитого таким чином, могла досягати 25-40 кг.

Чоловічий костюм

Рис.3

Головною законодавицею моди в XV в. була Флоренція, в XVI в. - Венеція. У костюмі флорентійця XV в. зберігається прилеглий силует французької готики. Проте одяг не мала перебільшені форм, відрзнялася зручністю, взуття мала округлу частину шкарпетки. Основними видами чоловічого одягу були: сорочка, коле, панчохи-штани, Сімара, Табар, плащ.

Сорочка найчастіше була з тонкого білого полотна довжиною до середини стегон. Її носили заправленою в штани. М'яко спущена лінія плеча, великий обсяг ліфа і довгих рукавів дозволяли пропускати тканину сорочки крізь розрізи рукавів верхнього одягу у вигляді пишних буфів. Сорочку випускали також між штанами і короткою верхнім одягом. Горловина мала широку овальну або квадратну форму і оброблялися по краю тасьмою, мереживом, зубцями тканини.

Сімара - орна верхній одяг різної довжини з довгими широкими рукавами (рис. 5).

Колет - верхня плечовий одяг, коротка, до талії або стегон, орні із застілкою на гудзики або шнурівкою. Колет прилягав по лінії грудей, талії, стегон, мав відрізню баску і різноманітно оформлену горловину: з високим стоячим коміром, глибоким трикутним вирізом, овальним зі вставкою. Рукава його не вшиваються в пройму, а прив'язувалися на окремих ділянках (низ пройми, плече, з боків). Це забезпечувало необхідну свободу руху. Рукав прорізали на плечі і лікті. В усі щілини і прорізи випускали тканина нижньої сорочки, а потім декоративну тканину обробки, утворюючи пишні буфи (рис. 3).

Панчохи-штани з еластичної тканини щільно облягали ноги. У XV в. обидві половинки їх з'єднали гульфіком, який вгорі й збоку пристібали на гудзики або шнурувати. Панчохи-штани прив'язували до коле шнурками через спеціальні отвори. Між колеться і штанами проглядалася нижня сорочка. Довгий час зберігалася мода міпарті: одна штанина була гладкою, інша - смугастої (див. рис. 3).

Рис.4

В кінці XV ст. зверху панчіх-штанів стали надягати на стегнах короткі штани, довжиною до середини стегон і вище. У моді Флоренції XV ст. ці штани зберігали щільне облягання по стегнах. У середині XVI ст. їх стали розширювати по низу (рис. 4).

Рис.5

Табар - верхній одяг у вигляді короткого нараменника з вільною спинкою і підперезаний по талії полою (рис. 6). Широке розповсюдження мали плащі різної довжини і форми. У Венеції XVI в. плащі нерідко прикрашалися комірами-пелеринами.

Рис.6

Довжина одягу визначалася віком і суспільним становищем флорентійця. Верхній одяг похилого городянина, навіть якщо він не обіймав жодної виборній посади, була обов'язково довгою, широкою і додавала його зовнішності відбиток поважності і важливості.

Після завоювання Флоренції Іспанією італійська мода відчуває вплив іспанців. Тільки Венеція, яка зберегла свою незалежність, продовжує диктувати свій смак і форми в одязі.

Рис.7

У чоловічому костюмі Венеції значно рідше вдаються до строкатим і яскравим тканинам. Темні оксамитові одягу розширюються в обсязі шляхом конструктивно-декоративного рішення: спущеного плеча, низькою глибокої пройми, широкого, донизу звуженого рукава, широкої або буфірованої баски, відрізний по талії (рис. 7). Майстерна вишивка або оздоблення дорогим хутром особливо чітко виділяється на темному тлі оксамиту.

У другій половині XVI в. на одязі з'являються довгасті декоративні розрізи, розташовані по всій поверхні тканини. Розрізи обробляють кольоровий тканиною або обшивають через край кольоровою ниткою. Спочатку крізь них просвічувала біла сорочка, потім їх починають закріплювати підкладкою іншого кольору, що створює абсолютно нову, мальовничу фактуру костюма в новій колірній гаммі. колористичне рішення костюма, пишнота його форм, гра світлотіні в складках, ювелірні прикраси - ланцюги, персні - все це додає велику художню виразність фігурі італійця кінця XV - початку XVI в. Культ розкоші, багатство і пишність стають характерною рисою Венеції цього періоду.

Чоловічий костюм доповнювала зручні м'які шкіряне взуття з широкими носами («ведмежа лапа»). Головні убори були дуже різноманітної форми: низькі капелюхи, берети, фески.

До цього ж часу відноситься поява першої в'язальної машини і її продукції - трикотажних шовкових панчіх.

Жіночий костюм

Флорентійський жіночий одяг XV в. мала м'які, що підкреслюють фігуру лінії, природні пропорції або деяке підвищення лінії талії спереду, воронкоподібну спідницю, м'яко і плавно розширюється від талії до стегон і низу. За кроєм корт - зазвичай відрізне в талії з прилеглим ліфом і широкою, закладеної великими складками спідницею. Ліф мав декольте - спереду квадратне, ззаду подовжене. Рукава, так само як і в чоловічому одязі, приєднувалися до плаття різними способами (рис. 8, Боттічеллі, «Жіночий портрет»). Своєю формою, буфами, витонченими прикрасами вони підкреслювали красу лише костюма.

Верхнє плаття - Сімара - складалося з трьох частин: подовженої вільної спинки, закладеної від горловини спинки складками, і коротших полічок. З боків Сімара не зшивається і тільки спереду дотримувалася поясом на талії. Такий покрій дозволяв драпірувати Сімара в різних варіантах (рис. 9).

Рис.8

Рис.9

Силует флорентійського сукні XV в. вписується в овал або трикутник, де ширина спідниці відноситься до зростання як 1:2, довжина ліфа до довжини спідниці як 1:3,5, голова укладається в зростанні 8 разів. Лінії силуету м'які й округлі.

У костюмі венеціанок XVI в. намічається прагнення до більшої розкоші, пишноти форм, що знаходиться в безпосередньому зв'язку з естетичним ідеалом краси того часу. Величаву пишність і округлість форм підкреслюють широким вирізом щільного ліфа, широкими рукавами, об'ємною спідницею.

Силует фігури наближається до прямокутника, в якому відношення ширини плечей до ширини спідниці близько до одиниці. Лінія талії підкреслюється на природному рівні (рис. 10. Тіціан, «Портрет дами в білому»).

Рис.10

У верхньому платті з'являються короткі і широкі рукави, з-під яких видніються буфировані довгі рукави нижнього одягу. Форма його також стає прилеглою з відрізною лінією талії і важкої складчастої спідницею з оксамиту або парчі. Велике поширення набуває посічена тканина, крізь яку просвічують білосніжні тонкі сорочки.

Поєднання червоних, зелених, синіх важких шовків із золотом парчі і білизною сорочки створює прекрасне мальовниче рішення італійського костюма цього часу.

Пишний мальовничий туалет венеціанки завершувався химерною взуттям на дуже високій (до 55 см) дерев'яній підставці.

Дерев'яні підшви і верх туфель обтягувалися сап'яном, шовком або розшитим оксамитом.

Головні убори італійок - чіпці, м'які капелюхи, тюрбани.

Зачіски - гладкі, низькі, прикрашені перлами, вуалями, стрічками, квітами.

В якості обробки застосовували мереживо, яким прикрашали комір, рукавички, пояс, панчохи. З'являється новий вид доповнення до одягу - шовкова муфта на хутрі, прикрашена стрічками, китицями, різними дрібничками.

